

שילוב תוכניות טלוויזיה בהוראת התנ"ך בהדרכת מורים בחינוך היסודי והעל יסודי

מורים יקרים,

לאורך כל שנות קיומה, מפיקה הטלוויזיה החינוכית תכניות איכותיות המסייעות בהוראה ותורמות למידה. בשנתיים האחרונות נרשמה עלייה משמעותית בצפייה בתוכניות הטלוויזיה החינוכית בעיקר ע"י בני נוער. בימים אלה פועלים משרד החינוך והמזכירות הפדגוגית יחד עם הטלוויזיה החינוכית, לקידום שיתופי פעולה במטרה לקדם למידה משמעותית.

להלן מובאות מספר הצעות לשילוב תכניות הטלוויזיה בהוראת התנ"ך. אנו פונים אליכם המורים, לשלב את התוכניות במהלך ההוראה בכיתות, ולהציע אפשרויות לשילוב תכניות נוספות. הצעותיכם יפורסמו באתר תנ"ך ממלכתי, ויהוו תשתית לפיתוח תכניות טלוויזיה נוספות לשירות ההוראה המשמעותית.

את הצעותיכם יש לשלוח אל yaels@gmail.com

הצעות לשילוב התוכנית "בין השורות" בהוראה בכיתה ובהדרכת מורים:

- "בין השורות" נודד. מורים מוזמנים להציע רעיון לדיון ולקיימו בין כתלי בית ספרם. רעיונות מעניינים יזכו ביום צילומים מיוחד בבית הספר ולהפקת פרק בתכנית.
 - **התכנית כמסגרת להדרכת מורים:** באמצעות צפייה בתוכנית ניתן לנתח עם משתלמים מבנה של דיון סביב נושא מקראי ואופני הנחייה, כדי ליישם בשלב מאוחר יותר עם התלמידים בכיתה. כן ניתן להשתמש בשאלות העולות מהדיונים **כשאלות דריכה** לפרק, שאלות מעוררות עניין וסקרנות.
 - **כמסגרת השתלמויות לפיתוח מקצועי:** ניתן לשלב את התוכנית ולהציע בניית דיון עם תלמידים כמהלך יישומי של ההשתלמות. לחילופין ניתן להציע מודל של התכנית כמטלה וירטואלית - מורים יגישו תכנית להובלת והנחיית דיון בהשראת מודל התכנית.
 - **כמסגרת לימודית בכיתה:** הדיונים בתכנית נוגעים בין היתר גם בערכים שהטקסט המקראי מזמן, וניתן לשלב את התכנית כפתיח לשיעור. התלמידים יתבקשו לצפות בה לפני לימוד הפרק, כהכנה לנושאים החשובים שבו, לדיון בסוגיות הערכיות העולות מדיונים אלה. לחילופין, ניתן להשתמש בתכנית כסיכום ללימוד הפרק, לחזרה על הנושאים החשובים שנלמדו, לחידוד ההבדלים בין פרשנויות שונות.
- צפייה בתכנית תאפשר למורים ולתלמידים להפוך את הוראת התנ"ך למשהו קרוב יותר לתלמידים ולחיייהם. באמצעות הצפייה בתכנית ניתן יהיה ללמוד את יסודות הדיון (דיבייט) ולתת לתלמידים מטלה (בהערכה חלופית) לייצר דיון כזה, על פרק אחר.

הצעות לשילוב התוכנית "תנ"ך בחרוזים":

- פתיחת דף פייסבוק כיתתי לתכנית, בו יוכלו ילדים להגיב לתכנית ולכתוב משלהם.
- הקרנת הפרקים בשיעורי תנ"ך, תוך דגש על שימוש באינטליגנציות מרובות, שהתוצר מזמן.
- באמצעות התוכנית ניתן להדגים שימוש באיור כטקסט חזותי.
- עיבוד חלק מתוך סצנה על ידי קבוצות תלמידים בעקבות התוכנית, באופנים שונים, מתן מענה לסגנונות למידה שונים שמיעתי, חזותי וחברתי.
- שימוש בפרקי הסידרה במסגרות פיתוח מקצועי של מורים כדי להדגים למורים דרכים יצירתיות ושונות להתבוננות ולהוראת טקסט, תוך דגש על יצירתיות וסגנונות למידה והוראה שונים.
- שילוב פרקי הסידרה בהוראת הפרקים האקסטנסיוניים.
- שילוב התכנית כאופציה לפרשנות מקראית, גם בכיתות יסודי וגם בחט"ב. ההבדל בין הכתוב למצויר: דוגמה למהלך שיעור בבית הספר היסודי - ניתן בהתחלה רק להקשיב למילים המחורזות של אפרים סידון, ובמקביל לחלק לתלמידים דפים שעליהם יציירו את מה שהבינו מהסיפור. לאחר מכן יצפו בסרטון ויראו את הציור שהאמן עושה, ויבינו את ההבדלים בפרשנויות השונות.
- ניתן להשתמש בתכנית כבסיס למילוי פערים בטקסט. אחרי קריאת הפרק וצפייה בתכנית, אפשר (בבית הספר היסודי) לשחק ב"משחק הפערים": כתיבת העובדות הידועות מהטקסט, השארת מקום ריק כשחסרה אינפורמציה, ומילוי הפער ממה שנצפה בתכנית.

רעיונות לתוכניות שכדאי לפתח בשיתוף עם צוות ההדרכה בתנ"ך:

- מפגש עם דמויות מרכזיות מתוך התנ"ך - דמויות התנ"ך יוצאות מתוך הספר, תוך שילוב דיון בערכים ובדילמות מוסריות העולות מהתנהגותן של הדמויות.
- תנ"ך על המפה - מפגש עם דמויות מהתנ"ך במקום התרחשותם.
- תכנית המדגימה מושגים מקראיים מזבח, קורבן, מקדש, צלמים, קציר, דיש, שמיטה וכד', בקצרה ובקלילות.
- הזמנת תלמידים לאולפן ועריכת משחק טלוויזיה המתבסס על סיפורי התנ"ך, (תחרות בין בתי ספר וכד')
- תכנית טלוויזיה - "מה הסוף?" הטלוויזיה תמחזי סיפור תנ"כי ללא סוף, התלמידים יציעו סיומים שונים וישלחו אותם (כתובים או מומחזים/ מוסרטים). הסיום שיזכה (ועדה? הצבעה בסמס? בפייסבוק?) ישודר.

בברכה,

צוות מדריכות מפמ"ר

העתקים:

דליה פניג, סגנית יו"ר המזכירות הפדגוגית, מנהלת אגף א' לפיתוח פדגוגי

צילה מירון-אילן, מ"מ ראש אגף מורשת, מפמ"ר מחשבת ישראל

דינה לניר, הטלוויזיה החינוכית